

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ КОМУНІКАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Анна ЛЯСКОВСЬКА

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
історико-філологічного факультету,
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Науковий керівник:

Антон СМЕРЧКО

*кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука», м. Рівне*

Актуальність дослідження визначається зростанням ролі соціальних мереж у повсякденному житті молоді та їх впливом на способи комунікації, навчання і дозвілля. Соціальні мережі виконують не лише комунікативну, а й соціокультурну функцію, впливаючи на цінності, уявлення та поведінкові практики молоді. Фактично вони виступають одним із середовищ, у якому відбувається соціальне становлення молоді, де формуються та відтворюються моделі взаємодії і комунікації.

Важливо враховувати, що значна частина повсякденної активності молоді переміщується в онлайн-середовище, що трансформує звичні способи спілкування, навчання та проведення вільного часу. Зокрема, комунікація дедалі частіше відбувається через цифрові платформи, а споживання інформації зміщується у бік коротких і візуально орієнтованих форматів. У зв'язку з цим виникає потреба у дослідженні впливу соціальних мереж на психоемоційний стан, особливості соціальної адаптації, комунікативні навички та освітню діяльність здобувачів освіти. Особливої уваги потребує їх вплив на самооцінку, мотивацію та життєві орієнтири.

Мета дослідження – проаналізувати вплив соціальних мереж на життя молоді та визначити основні соціальні, психологічні та освітні наслідки їх використання в сучасних умовах. Завдання дослідження:

- проаналізувати роль соціальних мереж у процесі соціалізації молоді, зокрема їх вплив на формування міжособистісних відносин та соціальних зв'язків;

- визначити позитивні аспекти використання соціальних мереж, такі як розширення можливостей комунікації, доступ до інформації, самореалізація та розвиток цифрових компетентностей;

- окреслити негативні аспекти їх впливу, зокрема ризики залежності, зниження рівня критичного мислення, поширення дезінформації та негативний вплив на психічне здоров'я;

- дослідити чинники, що впливають на характер і інтенсивність використання соціальних мереж;

- визначити можливі шляхи мінімізації негативного впливу соціальних мереж.

Теоретичний аналіз базується на працях у галузі соціології, психології та педагогіки. Зокрема, D. Boyd розглядає соціальні мережі як середовище, у якому відбувається формування соціальної ідентичності молоді.

Отже, цифрове середовище доцільно розглядати як один із чинників соціального становлення молоді.

За даними Pew Research Center, більшість молоді регулярно використовує соціальні мережі для підтримки соціальних зв'язків, отримання новин, обміну інформацією та самовираження. Соціальні мережі сприяють інтеграції молоді в інформаційне середовище, розширюють комунікативні можливості та формують нові способи соціальної взаємодії. Зокрема, вони дозволяють підтримувати контакти незалежно від відстані, брати участь у різних спільнотах за інтересами та долучатися до суспільних процесів. Це сприяє розвитку комунікативних навичок та навичок роботи з інформацією.

Разом з тим дослідники звертають увагу і на ризики використання соціальних мереж. J. Twenge вказує на зв'язок між інтенсивним використанням соціальних мереж і підвищенням рівня тривожності, депресивних станів та зниженням самооцінки серед молоді. Схожі висновки подає S. Turkle, яка наголошує на зниженні якості міжособистісного спілкування, поверхневості контактів та втраті навичок глибокої емоційної взаємодії.

Молодь часто стикається з агресивною поведінкою в онлайн-просторі. Це може призводити до стресу, тривожності та соціальної ізоляції. Інформаційне перевантаження ускладнює відбір релевантної інформації та знижує здатність до її критичного аналізу. Соціальні мережі також можуть формувати залежність, що

проявляється у надмірному використанні цифрових платформ, зниженні продуктивності навчальної діяльності, порушенні концентрації уваги та режиму сну.

На нашу думку, характер впливу соціальних мереж значною мірою залежить не лише від інтенсивності їх використання, а й від рівня сформованості навичок критичного сприйняття інформації та саморегуляції поведінки користувачів.

У цьому контексті важливим є формування у молоді навичок критичного мислення, медіаграмотності та відповідального ставлення до використання цифрових ресурсів.

Разом із тим, соціальні мережі мають значний потенціал у сфері освіти. Соціальні мережі можуть використовуватися як допоміжний інструмент організації навчання та комунікації між учасниками освітнього процесу. Освітні спільноти, тематичні групи, відеоконтент, інтерактивні платформи та онлайн-курси сприяють підвищенню зацікавленості молоді у навчанні. Наприклад, тематичні групи та освітні сторінки дозволяють обмінюватися навчальними матеріалами та підтримувати комунікацію між учасниками освітнього процесу.

Проведений аналіз показує, що вплив соціальних мереж на життя молоді має різноспрямований характер. Зменшення негативних ефектів можливе за умови впровадження освітніх практик, спрямованих на формування відповідального користування цифровими ресурсами.

Висновки. Соціальні мережі інтегрувалися у щоденне життя молоді та впливають на комунікацію, доступ до інформації та поведінкові практики. Їх вплив не є однозначним і залежить від індивідуальних особливостей користувачів та способів використання цифрових ресурсів.

Поряд із розширенням можливостей комунікації та навчання, фіксуються ризики, пов'язані з інформаційним перевантаженням, зниженням якості міжособистісної взаємодії та психоемоційними труднощами.

На нашу думку, ключовим фактором є не саме використання соціальних мереж, а спосіб взаємодії з ними.

Перспективним напрямом подальших досліджень є емпіричне вивчення впливу соціальних мереж на академічну успішність, соціальну активність та психологічний стан молоді, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх ефективного використання в освітньому процесі.

JITEPATYPA

1. Boyd D. *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. Yale University Press, 2014.
2. Pew Research Center. Social Media Use in 2023. URL: <https://www.pewresearch.org>
3. Twenge J. *iGen: Why Today's Super-Connected Kids Are Growing Up Less Happy*. Atria Books, 2017.
4. Turkle S. *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*. Basic Books, 2011.